

Nagrađene knjige
64. međunarodnog
богорадског сајма књига

Foto: Slobodan Milošević

Izdavač godine beogradска Laguna

PRIZNANJA

Žiri 64. Međunarodnog beogradskog sajma knjiga, koji su činili prof. dr Dragan Simeunović (predsednik), Jasmina Ninkov, Miljurko Vukadinović, prof. dr Zorana Opačić i Marina Vučićević, odlučio je da Izdavač godine 2019. bude beogradска *Laguna*, kuća koja „samo za Sajam, predstavlja čak 80 novih naslova. U prethodnih 12 meseci objavila je 372 nove knjige, bez ponovljenih naslova. Na ovogodišnjem Sajmu je prisutna saviše od 4.000 naslova“, kako, između ostalog, stoji u obrazloženju.

Nagrada za Izdavački poduhvat godine 2019. dodeljena je ravnopravno 10. kolu antologijske edicije *10 vekova srpske književnosti* čiji je izdavač *Izdavački centar Matice Srpske* iz Novog Sada i zajednički projekt Službenog glasnika i Univerzitetske biblioteke *Svetozar Marković – Prozna dela srpskih naučnika*.

Nagrada *Najbolji izdavač iz dijaspora u 2019.* pripala je ravnopravno izdavačima IIU *Svetigora* (Cetinje, Crna Gora) za *Izabrana djela arhiepiskopa Cetinjskog i mitropolita Crnogorsko-primorskog Amfilohija; New Avenue Books* za *Great Serbian Short Stories* Branka Mikašinovića i *Zadužbina Petar Kočić* (Republika Srpska) za Ljubomir Stojanović: *Stare srpske povelje i pisma*, priedio fototipsko izdanje akademik Rade Mihaljić.

Nagrada *Posebno priznanje za doprinos u oblasti nauke* pripala je ravnopravno knjigama *Rodolf Arčibald Rajs – izabrana dela* (JP Zavod za udžbenike i Kriminalističko-polički univerzitet) i *Dobrica Čosić – između politike i književnosti* Zorana Avramovića (JP Zavod za udžbenike).

Nagrada za *Dečju knjigu godine* dodeljena je ravnopravno knjigama Sonje Ćirić *Нећу da mislim na Prag* (*Laguna*) i Nikolete Novak *Poziv* (*Pčelica*).

Specijalno priznanje za izdavača, knjigu ili strip u 2019. pripalo je

ravnopravno knjigama *Popis vojnih i civilnih gubitaka Kraljevine Srbije u ljudstvu u Prvom svetskom ratu* (Medija centar *Odrhana*) i *78 dana Apokalipse – istina optužuje, NATO bombardovanje Jugoslavije 1999* (beogradska Asocijacija Srpska Veza i novosadski *Prometej*).

Žiri za *Najlepšu knjigu* na 64. međunarodnom beogradskom sajmu knjiga, koji su činili Jugoslav Vlahović – prof. FPU (predsednik), Olivera Batajić Sretenović – doc. FPU i Tijana Kojić – doc. FPU, odlučio je na nagrada Bogdan Kršić za najlepšu knjigu pripadne knjizi *Dobrosav Bob Živković*, u grafičkoj opremi Dušana Pavlića (*Kreativni centar*). Nagrada za *Najlepšu dečju knjigu* pripala je knjizi *Dar-Mar*, autorka Dragane Mladenović, koju je ilustroval Boris Kuzmanović (*Kreativni centar*). Konačno, *Specijalno priznanje za mladog dizajnera* dodeljuje se Andreju Dolinki za knjigu *Cimanje slike* Pavla Levija, u izdanju *Multimedijalnog instituta Zagreb* i *Fakulteta za medije i komunikacije* Beograd.

DRAGAN PAPIĆ: Osvojili smo praktično sve velike nagrade

U ovoj godini objavili smo više od 370 novih naslova, ali ono što je još bitnije i zanimljivije jeste da su praktično sve velike nagrade trenutno u vlasništvu *Lagune* – kaže Dejan Papić, osnivač i vlasnik ove kuće. Ova godina je počela tako što je roman u našem izdanju dobio *Ninova nagradu*, zatim je došla *Vitalova nagrada*, potom nagrada *Politikinog zabavnika* i niz mnogih drugih tokom godine, da bi se završilo *Nobelovom nagradom* koju je dobio Peter Handke, autor koga takođe mi objavljujemo i *Bukerovom nagradom* za Margaret Atwood. Ona je takođe naš autor, a nagrađeni roman objavićemo do kraja godine. Dakle, niz više od 40 nagrada u ovoj godini krunisan je ovom *Nagradom za izdavača godine* na 64. Međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu. Rekao bih zaslужeno. Naravno to je nagrada koju dele svi zaposleni ne samo u *Laguni* nego i u *Delfi knjižarama*, a zajedno sa našim piscima kojih je više od 300, što kažem sa ponosom. Ovdje se mora naglasiti da su srpski pisci čitaniji od starih pisaca i to je nešto što nas čini ponosnim i što nam daje volju i elan da ovako radimo i dalje.

Foto: Slobodan Milošević

PRIZNANJA

PETAR T. ARBUTINA: Prošlo je vreme velikih projekata u izdavaštву

Iskreno, očekivali smo nagradu i prošle godine – kaže Petar T. Arbutina, izvršni direktor Sektora za izdavanje knjiga *Službenog glasnika* – za ediciju koja je to zasluživala po obimu i značaju jubileja, budući da je prošle godine obeležena stogodišnjica kraja *Veli-kog rata*. Istini za volju naše dosadanje iškustvo govori da je ta edicija odlično prošla kod publike. Na tom fomu smo razmišljali da uradimo i ovu ediciju *Prozna dela srpskih naučnika*. Činjenica je da je u izdavaštvu prošlo vreme tako velikih projekata, barem tako pričaju izdavači koji nisu u mogućnosti ili možda ne žele da ulože novac, vreme i resurse u tako sveobuhvatan pogled na jedan period, aspekt ili diskurs književnosti. Naše is-

kustvo govori da to nije tako i drago mi je da je Sajam to prepoznao ove godine. Mnogo je važno pokazati činjenice da su srpski naučnici bili i pisci i da su i te kako imali šta da kažu. Velikog naučnika Mihajla Pu-pina, recimo, prepoznavaju po *Pulicerovoj nagradi* za književnost. Mika Alas, koji je bio naučnik svetskog glasa i reno-me, pisao je putopise, a i ma i roman. Jedino ograničenje koje smo imali, a oko čega smo se odmah složili, jeste da u taj izbor ne ulaze istoričari, jer je istorija neka vrsta književnosti. U izboru su autori od astronoma do kardiologa, ali taj izbor nije nategnut. Ni-smo tražili naučnike koji su i pisali, nego su to naučnici koji su ostvareni kao pisci, što je bitno.

LJILJANA MARINKOVIĆ: Bez kompromisa

Nagrada me baš raduje – kaže Ljiljana Marinković, direktorka izdavačke kuće *Kreativni centar* – pogotovo što su u pitanju baš ove dve knjige: monografija *Dobrosav Bob Živković* u opremi Dušana Pavlića i *Dar-mar* Dragane Mladenović, koju je ilustro-vao Boris Kuzmanović. Njih su autori posvećeno radili du-go vremena. Monografija Bo-ba Živkovića objavljena je po-vodom njegove izložbe u Muzeju primenjene umetnosti, koja se upravo završila. Drago

mi je da ova divna knjiga ostaje i posle nje kao svedo-čanstvo o tom divnom doga-daju. Knjiga *Dar-mar* koja je dobila nagradu za *Najlepšu dečju knjigu* bila je u izbori i za *Dečju knjigu godine*. Mi to vrlo cenimo, kao stav žirija. Stvarno smo imali sreću da puno puta dobijemo nagrade na Sajmu knjiga u svim kate-gorijama. Trudimo se da ob-javljujemo knjige visoke umetničke vrednosti i estet-skom i u smislu sadržaja. Sa tim nema kompromisa.

MIRO VUKSANOVIĆ: Skrenuti pažnju na književnost je i podrška

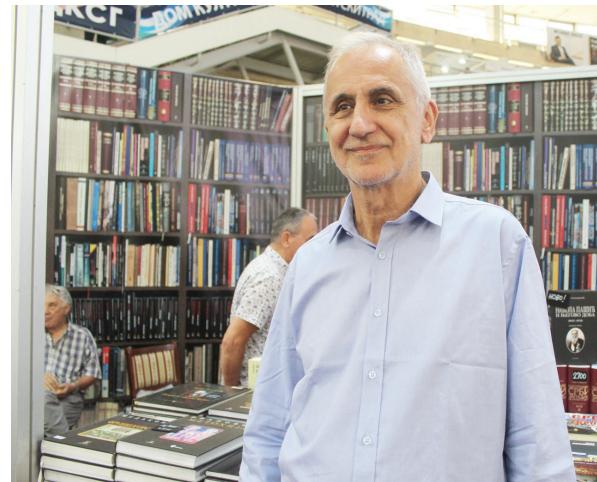

Nisam htio da konkurišemo za ovu nagradu – kaže akademik Miro Vuksanović iz IC Matica srpske – pre nego što objavimo stotinu knjiga. I ove godine kad smo objavili deseto kolo i kada smo zaokružili stotinu naslova, onda sam rekao da bi bio red da neko zapazi šta je tu učinjeno. Ovo govorim jer se vrlo često za poduhvate proglašava ono što je za jednokratnu upotrebu.

Ne želim nikog da kritiku-jem, jer je to sa ove visine od sto knjiga lako. Međutim to je važno u smislu da svaka na-grada skreće pažnju na tu de-latnost. A skrenuti danas pažnju na književnost, znači po-držati je jer je književnost danas skrajnuta delatnost, a pisci su ljudi koji se uglavnom ne pitaju ništa, ukoliko nisu aktivni u nekoj stranci ili uko-liko nisu politički angažovani.

Književnost kao umetnost jezika u ovoj ediciji se, što je njenja osnovna namera, pri-zaže od 12. veka, koji je počet-

ni pa do 21. veka koji je dese-ti. Želja je da se pokaže kako je umetnost jezika kroz vreme obeležava ono što je u tom vremenu smatrano najbolje, ali sa jednim *retrovizorom* – pogledom unazad, da bi se skrenula pažnja da sve što na-staje mora imati nešto što mu prethodi. Čak i u opozicio-nom odnosu onaj se prožima sa onim protiv koga se bori. Dakle i novi žanrovi koji na-staju prožimaju se sa nekada-šnjim ili obnavljaju nešto što je bilo pre sto i više godina. To su jako interesante stvari. Prema tome, jedna nagrada za ovakvu ediciju i poduhvat jes-te primljena sa zahvalnošću, ali ona ništa ne menja. Mi već imamo 11. kolo spremno. Ono će izaći u martu iduće go-dine. Svake godine objavljuje-mo po deset knjiga, a u 11. ko-ku lumaćemo simbolično 11. U ovom 10. nagrađenom kolu je i knjiga Radomira Konstanti-novića, koju je priredio Radi-voj Cvetićanin.

ZORAN KOLUNDŽIJA: Lepo priznanje

Lepo je priznanje toj temi uop-šte (*78 dana Apokalipse...*) – kaže Zoran Kolundžija, urednik IK *Prometej*. Mislim da svi u zemlji treba da se podseća-mo na ono što je dužnost da se ne zaboravi. Bavim se mnogo *Prvim svetskim ratom* pa znam što je sve prečutano i o čemu se ne govori. Videli ste danas da je priznanje dobila i

vojska za knjigu u kojoj su po-sle 100 godina objavljena imena onih koji su stradali u *Prvom svetskom ratu*. Ne bi tre-balo da se toliko kasni, a u ovoj knjizi je važno što ima mnogo iskaza stranaca, čak i onih koji su nas napadali kao *NATO*, i koji su promenili mišljenje, jer smatraju da su pogrešili. Lepo je što je ukazano na to.

ANDREJ DOLINKA: Kontradiktorno, ali mnogo mi znači

čimo i tome da je Sajam knji-ga već dugo čak ne ni kontro-verzna manifestacija, ona je opterećena politikom koja mi izaziva žestoku nelagodu, naj-blaže rečeno. U toj gomili ne-lagode zapravo imate neka-vka prosijavanja užasno va-žnih stvari. Držim da je i rad izdavačke kuće koja je objavila nagrađeno delo jedna od tih svetlih strana i gde se od-lazi po dozu kritičke teorije sve ozbiljnijeg izdavačkog programa.

MILORAD MARJANOVIĆ: Nagrade za doprinos nauci

Izabrana dela Arčibalda Rajsa *Zavod za udžbenike* kandidovao je kao izdavački poduhvat godine – kaže Milorad Marjanović, generalni direktor *Zavoda* – kao i još neka druga izdanja, jer želimo da održimo nivo koji smo imali sa izdanjima vezanim za opštu i nacionalnu kulturu i nacionalni identitet. Cilj nam je da pomognemo u očuvanju i kulture i obrazovnog si-stema u Srbiji. Imajući u vidu sastav žirija, smatram da su sage-dali i druge izdavače i njihova izdanja. U svakom slučaju zado-voljan sam, a mislim da smo i u kući svi zadovoljni jer smo praktično dobili dve nagrade za doprinos nauci. Nastavićemo da dalje radimo i stvaramo.

MONAH PAVLE (KONDIĆ): Počastovani smo i radosni

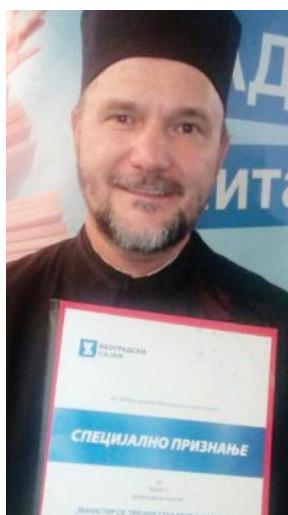

Foto: Svetigora

Izuzetno sam radostan i počastovan da sam i ove godine u ime *Svetigore*, izdavačke ustanove *Mitropolije crnogorsko-primorske* primio nagradu – kaže monah Pavle (Kondić), član Uredništva *Svetigore*. Prošle godine dobili smo Specijalnu nagradu za izdanje monografije posvećene manastiru *Stanojevići*, a ove Specijalnu nagradu za najboljeg izdavača iz dijaspora, za izabrana dela arhiepiskopa i mitropolita crnogorskoo-pomorskog Amfilohija, u dosadašnjih 36 tomova. Biće svakako još tih knjiga, nadamo se da će se i one prepoznati i nagrađiti. Ova nagrada, kao i prethodne, sa znamenitog Međunarodnog beogradskog sajma knjiga, mi u *Mitropoliji*, a ne samo *Svetigori*, doživljavamo kao izuzetnu čast i radost ne za nas, sadašnju generaciju trudbenika, na čelu sa našim direktorom i osnivačem ocem Radomirom Nikčevićem, koji dvadeset godina stražari nad *Svetigorom* i stotinama objavljenih knjiga i naslova. To je jedna dimenzija, ali mi to sagledavamo i iz duhovne dimenzije i sa čašcu i ponosom ističemo da *Mitropolija crnogorsko-primorska*, na mestu gde se nalazi – zahvata i kontinentalni i pomorski deo naših zemalja Mediterana, baštini hrišćansku civilizaciju od apostolskih vremena. Na tom temelju ranohrišćaskom nastala se blagoslovena misija svetog oca našeg Save, čijih osam vekova sada spominjemo, ove godine, samostalnog duhovnog života Srpske crkve, a onda preko njega do dana današnjeg svi koji su pisali i radili na tom prostoru *Mitropolije* – svi koji su pisali *Cetinjski letopis*, naš Ivan Crnojević sa *Oktohom*, pa redom koliko ih je bilo do našeg sadašnjeg mitropolita. I ne samo njega, poseđ *Svetigore*, brojni naši manastiri i parohije imaju svoju izdavačku delatnost.

Školski dan na Sajmu knjiga

Ministar prosvete Mladen Šarčević otvorio je juče tradicionalni Školski dan na Sajmu knjiga, namenjen organizovanim posetama učenika, nastavnika, studenata, školskih bibliotekara... Izdavači su za ovaj dan pripremili sadržajan program, namenjen starijim i mlađim školarcima, kao i njihovim učiteljima i nastavnicima.

„Nama uvek kažu da smo na marginama Sajma knjiga, ali bez ovakve publike i ovolike gužve. Sajam ne bi bi to što jeste. Daci su i dobri kupci, i znam da od džeparca

koji su uštedeli kupuju dobre knjige. Mi smo se potrudili da na štandu Ministarstva prosvete predstavimo sve što se inovativno dešava u obrazovanju. Tu je novi predškolski program *Godine uzleta*, u osnovnom obrazovanju predstavljamo modele učeničkih zadruga, obrazovanje za demokratiju, za medije i komunikacije, a što se tiče srednjeg posetioci će moći da saznaju više o starim i novim dualnim obrazovnim profilima i *Erasmus plus* programu u

preduniverzitskom obrazovanju. U oblasti visokog obrazovanja predstavljene su visokoškolske ustanove koje ostvaruju dobru internacionalizaciju“, preneo je resorni ministar samo deo ponude u okviru pratećeg Sajma obrazovanja.

Šarčević je rekao da je Sajam dobra prilika da se pogleda ponuda izdavačkih kuća i napomenuo da ga raduje što su neki od udžbenika domaćih izdavača dobili nagrade na nedavnom Frankfurtskom sajmu knjiga.

A jučerašnja organizovana

poseta najbrojnijoj sajamskoj manifestaciji nekim đacima je bilo dobro opravdanje da izostanu iz škole, dok su redovni čitači posetu Sajmu iskoristili da obogate svoje kućne biblioteke. U razgovoru sa osnovcima i srednjoškolcima čuli smo da su im najzanimljivije knjige sa ljubavnom tematikom, da rado čitaju fantaziju i horore dok je školska lektira današnjim generacijama uglavnom *dosadna*. Kažu da umesto lektire više vole da pogledaju filmove radene po motivima književnih dela. V.A.

VLADIMIR S. KOSTIĆ: Izbor knjiga za mene je lični čin

ČITALAC

Nisam izdavač, niti sam talentovan da budem pisac. Dolazim na Sajam da kupujem knjige. Izbor knjiga za mene je lični čin. Ima puno pisaca koji su mu dragi, ne bih da licitiram.

DIGITALIZACIJA

U periodu između dva sajma knjiga SANU je objavila je 61 publikaciju – 12 monografija, 17 kataloga, 10 brojeva časopisa, četiri bibliografije, knjigu dokumentarne građe i jedan tom *Šrske enciklopedije*, u saizdavaštvu sa *Maticom srpskom* iz Novog Sada i *Zavodom za udžbenike*, saopšto je Kostić na sajamskom predstavljanju novih izdanja SANU. On je rekao da je namera SANU da digitalizuje sva svoja izdanja od 1842. „Taj posao je započeo. U sledećih pet godina svih 15 hiljada monografija i tekstova koji su u proteklih 178 godina izšli iz SANU biće dostupni svakom građaninu naše zemlje na internetu“, najavio je Kostić.

Ne zapisujem i ne podvlačim knjige, ali mi se neke rečenice zakače kao čičak – poverio se predsednik SANU Vladimir S. Kostić u sajamskom razgovoru sa Vuletom Žurićem, piscem i urednikom programa ovogodišnjeg Sajma knjiga. Akademik Kostić bio je gost-čitalac sajamskog programa *Nauke i književnost*.

On je rekao da je, kao dete iz studentskog braka, kod babe i dede provodio letnje mesece, tokom kojih je manjakalno počeo da čita, što je i danas uslov da zaspri. Kaže da je kao dečak bio vezan za deseteračku narodnu poeziju, o onda je otkrio romane Karla Maja i bio zatečen saznanjem da Maj nikad nije izšao izvan Nemačke.

Na pitanje kako se snalazi sa elektronским knjigama, Kostić je odgovorio da je „star čovek koji pripada Gutenbergovoj galaksiji“, mada je koketirao sa slikom, koja je za njega suviše ograničavajuća. „Knjiga je preživela izazov slike, nadam se da će preživeti i digitalno doba. U suprotnom živećemo u svetu bez ma-

šte i prostora, koji ćemo samo nadogradivati“, naglasio je Kostić.

On je ispričao da je pred upis na studije bio u dilemi između elektrotehnike, svetske književnosti i medicine. Medicinu je upisao iz komoteta, jer je u novinama pročitao da nema prijemnog ispita. Veruje da

mu je čitanje pomoglo i u profesionalnom radu – u boljem razumevanju ljudi i njihovih problema. „Kao mali narod imamo bolju književnost nego što sami slutimo“, smatra akademik Vladimir S. Kostić, koji ne krije da voli da čita i publicistiku, ako je dobra. J. Tasić

Foto: Stanislav Miljković

Radionica čirilice na Sajmu knjiga

Udrženje građana Kultura čirilice, predvođeno Ivanom Stratimirovićem, već tradicionalno u okviru Beogradskog sajma knjiga organizuje izložbu kojom, kako kaže Stratimirović, pokazuju lepotu i tehnološku upotrebljivost čirilice, svedočeći da je ona „dragulj u prelepom mozaiku pisama različitih kultura i naroda sveta“. Osim izložbe koja putuje po Srbiji i svetu, ovo udrženje na Sajmu je organizovalo i radionicu čirilice na kojoj su učestovala deca iz OS Vojž Karađorđe iz Ostružnice i ugostilo Dragoljuba P. Antića, autora niza knjiga o istoriji i razvoju pisma koji pak svedoče u prilog teoriji da prapismo potiče iz Vinče. Paralelno sa sajamskim zbiranjima, Kultura čirilice jedan je od organizatora međunarodne izložbe kaligrafije u Etnografskom muzeju.

I. M.

Pisac Aleksandar Gatalica, autor tri tematske zbirke – Istorische priče, Fantastične priče i Gotske priče, koje je objavila IK Kosmos izdavaštvo, juče se družio sa svojim čitaocima.

Foto: Stanislav Milojković

Na štandu Književne opštine Vršac

Na malom, ali ljkupkom standu, prepunom odlčnih naslova ali i slatkina, jedine književne opštine u ovoj zemlji – Književne opštine Vršac ili, od milja, KOV, jedna od novih knjiga je Beskrk karo Brankuši Ane Babuc Krdi. Knjigu o čuvenom skulptoru, verovatno najpoznatijem rumunskom umetniku na svetu, Ana Krdi je napisala kao ispunjenje zaveta i zalog uzajamnoj ljubavi, kao i zajedničkoj naklonosti prema Brankušu nje i njenoj supruzi Petru Krdi, dugogodišnjeg predsednika ove opštine, koji zbg prerane smrti sam to nije stigao da učini. Fragmentarnu knjigu od 15 kratkih poglavljaja o životu i delu jednog od najvećih skulptora 20. veka Ana Krdi napisala je na nagovor takođe jednog čoveka raskošnih talenata koji je doskoro predsednikovao ovom opštinom – Draška Redepa. U njoj je i esej Gabrijela Bubuca o Brankušiju i Krdiu Slučaj „Ptiće u prostoru“, a na kraju i tridesetak ilustracija.

U biblioteći Krdović, koju čini više od deset hiljad knjiga, Ana je pronašla više od 40 posvećenih Brankušiju i rešila je da se prihvati posla koji je trajao skoro tri godine. „Držim je u rukama i skoro ne verujem da je moguće. Osećam da se Petru raduje i radijem se i ja zbog Petra i zbg Brankušija“, rekla je Ana povodom knjige.

I. M.

IGOR RADEV: Bez ijedne zle misli

Andelka Cvijić

Jedan od najvažnijih istorijskih izvora za društveni, politički i religiozni život drevne Kine svakako predstavlja slavna Knjiga pesama za koju i danas važi uverenje da ju je priredio Konfucije. Retko prevedeno, ovo delo zahteva izuzetno poznavanje ne samo jezika već i istorijsko-kulturološke scene starog kineskog društva, pa samim tim je i prevođeće tako teško pronaci. Takav poduhvat preduzimaju samo oni strasni znalci koji na tom poslu izgarava, a posebno imaju sreće ako se još pronađe i izdavač koji poštuje njihov rad, odlučuje se na objavljanje, a sve na polzu čitalaca i kulture svoje zemlje.

Upravo tako su se udržali makedonski prevodilac, sinolog Igor Radev i beogradski izdavačka kuća Albatros Plus. Radev je, naime, sa drevnokineskog jezika na srpski preveo Knjigu pesama. Konfucijski poeški kanon, i izdavač ju je objavio u svojoj elitnoj biblioteci Albatros. Knjiga predstavlja izdavački poduhvat, a prevodilac ju je obogatio predgovorom, beleškama, sistemom transkripcije i hronološkim tabelama.

Na Knjizi pesama Igor Radev (1977) je blizu deset godina, i za Danas kaže da ga je na to naveo njegov lični interes za poeziju. Polako, polako, dodaje, pesme su se gomilate, dok na kraju nije rešio da uradi kompletan prevod ovog klasičnog kineskog dela, zajedno sa svim propratnim materijalima. Radev je diplomirao na Institutu za klasične studije Filozofskog fakulteta u Skoplju, zatim magistrišao na Pekinskom učiteljskom univerzitetu u Vuhanu na temu iz kineske lingvistike i prošle godine doktorirao na Pedagoškom univerzitetu u Pekingu na temu iz gramatologije, nauke o pismu i pismenim znacima.

ZOOM ■ Ako u „Knjizi pesama“ gledamo samo naučnu dimenziju, ona predstavlja jedan od najznačajnijih istorijskih izvora za društveni i politički život Kine u vreme dinastije Džou

Na Knjizi pesama sam izabrojer me je poezija oduzevak interesovala, i jer je ona za mene umetnost par excellence. Svaka umetnost ima svoga tvorca, i materijal na kojem radi. Osim u poeziji, taj je materijal uvek

KNJIGA PESAMA

„Knjiga pesama“ vezuje se za Konfucija, ali ipak postoji problem sa autorstvom?

– Autor se sam nigde u pesmama ne identificuje. Klasična konfucijska istoriografija većinu pesama pripisuje raznim, uslovno rečeno, slavnim političkim ličnostima iz ere dinastije Džou, ali to mi danas ne možemo dokazati. Neke pesme su, sa našeg savremenog stanovišta, očigledno narodnog sadržaja, ali konfucijska tradicionalna istoriografija vidi u njima političko-moralnu alegoriju.

E, sad, moguće je da neke pesme iz Napeva, Spevova i Slavopeva imaju svoje autore u tom dvorskom miljeu dinastije Džou. Jer, očigledno, one opisuju scene iz dvorskog života, obraduju političke, društvene teme, tako da je stvarno moguće da su neki od tih autora istorijske ličnosti, kao što je poznati Knez od Džoua, jedna od ključnih ličnosti u formiranju

van čoveka. A koji je materijal poetske umetnosti? Slovo, logos, ono što je *u čoveku*. Vratimo se shvatajući čoveka u drevnoj Grčkoj; kako oni nazivaju čoveka kad hoće da naprave razliku između njega i životinje. Čovek je *logikos*, onaj ko je obdarjen logonom, slovom, mišljom, dok je životinja *alogia*, beslovesno biće. Po meni, pesma ne mora da bude napisana, mogu da je iskažem ali i da je ne iskažem. Ona ostaje u mom umu. Zato je, po mome shvatajući, poezija prva umetnost.

Strabon, antički grčki pisac, nama poznatiji kao geograf, govorio je da je poezija prva filozofija. Prva umetnost, klica umetnosti. Pošto sam se uvek interesovao za poeziju, povezao sam je sa svojom voljakom sinologa. Kao neko se usavršio na polju kineske kulture i jezika, došao sam na ideju da se poduhvatim prevedu ove Knjige pesama.

■ Šta u kineskoj kulturi znači to delo?

– Knjiga pesama može se smatrati prvom kineskom poeškom antologijom. Ona predstavlja komplikaciju za koju se misli da je istorijski nastajala negde od 11. veka pre naše ere. U klasičnoj kineskoj istoriografiji za krajnjeg kompilatora zbirke smatra se Konfucije. I inače, u tradicionalnoj kineskoj istoriografiji postoji tendencija da sva ta stara, klasična dela moraju da prodū kroz Konfucijske ruke, što je istorijski teško dokazivo. Ono što se zna to je da je zbirka okončana negde od 7. do 6. veka pre Hrista.

■ Da li je to narodna poezija?

– U vezi sa tim postoji problem. Sama se zbirka, u sadašnjem obliku, sastoji od 305 pesama podeleđenih u tri deljice. Prvi su Napevi država, i u njima je sakupljeno ono što se može nazvati narodnom poezijom. Kad pogledamo teme, one su obično iz života ljudi, o radovima na selu, o ljubavi... Drugi deljak je najduži, na njega otpada gotovo 50 odsto cele zbirke. Njega sam nazvao Spevovi (manji, i veliki), i u njemu već počinju da dominiraju neke, uslovno rečeno, ozbiljnije političke, istorijske teme što se uglavnom koncentrišu u periodu osnivanja drevne dinastije Džou, koja je počela da vlasti, odnosno postala hegemon kineskog sveta negde sredinom 11. veka pre Hrista.

državnog poretku dinastije Džou, sredinom 11. veka pre naše ere. A neku su očigledno bili i kraljevi ili kraljevski sinovi... Dakle, otprikolice bi se, čisto polazeći sa stanovišta analize teksta, mogli identifikovati neki autori, ali što se tiče prvog deljaka, to je stvarno teško ostvarljivo. Po meni je to zbirka narodne poezije, a njeni su sakupljači verovatno bili dvorski pisari iz ere dinastije Džou.

■ Postoji li kontinuitet u „Knjizi pesama“?

Ako gledamo prema Konfuciju, Knjigu pesama kojih je trista može opisati jedna rečenica: „Bez ijedne zle misli“. U tom smislu, ako tražimo neki kontinuum kroz sve ove deljice pesama to je verovatno želja redaktora da one služe kao obrazac, kao merilo i primer ljudskom biću kako da se ponaša u svom ličnom, porodičnom, društvenom i religioznom životu.

■ Kako jedna drevna antologija pesama korespondira sa današnjim vremenom?

– Ako u Knjizi pesama gledamo samo naučnu dimenziju, ona predstavlja jedan od najznačajnijih istorijskih izvora za društveni i politički život Kine u vreme dinastije Džou. Ali ako pesme gledamo iz druge perspektive, tu već ima drugačijih i različitih osećanja.

Recimo, u ovoj antologiji ima takvih opisa ženske lepote za koje, kada ih pročitate, morate da se zapitate zar se ženska lepota promenila? Nije. Ili, postoji opisi žalopkih izbeglica koji biće od rata? Zar se to promenilo do danas? Nije. Dakle, osećanja i misli su identični. I zato ne vidim zašto te pesme ne bi korespondirale sa savremenom ljudskom dušom.

■ Postoji li kontinuitet u „Knjizi pesama“?

Ako gledamo prema Konfuciju, Knjigu pesama kojih je trista može opisati jedna rečenica: „Bez ijedne zle misli“. U tom smislu, ako tražimo neki kontinuum kroz sve ove deljice pesama to je verovatno želja redaktora da one služe kao obrazac, kao merilo i primer ljudskom biću kako da se ponaša u svom ličnom, porodičnom, društvenom i religioznom životu.

■ Kako jedna drevna antologija pesama korespondira sa današnjim vremenom?

– Ako u Knjizi pesama gledamo samo naučnu dimenziju, ona predstavlja jedan od najznačajnijih istorijskih izvora za društveni i politički život Kine u vreme dinastije Džou. Ali ako pesme gledamo iz druge perspektive, tu već ima drugačijih i različitih osećanja.

Recimo, u ovoj antologiji ima takvih opisa ženske lepote za koje, kada ih pročitate, morate da se zapitate zar se ženska lepota promenila? Nije. Ili, postoji opisi žalopkih izbeglica koji biće od rata? Zar se to promenilo do danas? Nije. Dakle, osećanja i misli su identični. I zato ne vidim zašto te pesme ne bi korespondirale sa savremenom ljudskom dušom.

■ Postoji li kontinuitet u „Knjizi pesama“?

Ako gledamo prema Konfuciju, Knjigu pesama kojih je trista može opisati jedna rečenica: „Bez ijedne zle misli“. U tom smislu, ako tražimo neki kontinuum kroz sve ove deljice pesama to je verovatno želja redaktora da one služe kao obrazac, kao merilo i primer ljudskom biću kako da se ponaša u svom ličnom, porodičnom, društvenom i religioznom životu.

■ Postoji li kontinuitet u „Knjizi pesama“?

Ako gledamo prema Konfuciju, Knjigu pesama kojih je trista može opisati jedna rečenica: „Bez ijedne zle misli“. U tom smislu, ako tražimo neki kontinuum kroz sve ove deljice pesama to je verovatno želja redaktora da one služe kao obrazac, kao merilo i primer ljudskom biću kako da se ponaša u svom ličnom, porodičnom, društvenom i religioznom životu.

■ Postoji li kontinuitet u „Knjizi pesama“?

Ako gledamo prema Konfuciju, Knjigu pesama kojih je trista može opisati jedna rečenica: „Bez ijedne zle misli“. U tom smislu, ako tražimo neki kontinuum kroz sve ove deljice pesama to je verovatno želja redaktora da one služe kao obrazac, kao merilo i primer ljudskom biću kako da se ponaša u svom ličnom, porodičnom, društvenom i religioznom životu.

■ Postoji li kontinuitet u „Knjizi pesama“?

Ako gledamo prema Konfuciju, Knjigu pesama kojih je trista može opisati jedna rečenica: „Bez ijedne zle misli“. U tom smislu, ako tražimo neki kontinuum kroz sve ove deljice pesama to je verovatno želja redaktora da one služe kao obrazac, kao merilo i primer ljudskom biću kako da se ponaša u svom ličnom, porodičnom, društvenom i religioznom životu.

■ Postoji li kontinuitet u „Knjizi pesama“?

Ako gledamo prema Konfuciju, Knjigu pesama kojih je trista može opisati jedna rečenica: „Bez ijedne zle misli“. U tom smislu, ako tražimo neki kontinuum kroz sve ove deljice pesama to je verovatno želja redaktora da one služe kao obrazac, kao merilo i primer ljudskom biću kako da se ponaša u svom ličnom, porodičnom, društvenom i religioznom životu.

■ Postoji li kontinuitet u „Knjizi pesama“?

Ako gledamo prema Konfuciju, Knjigu pesama kojih je trista može opisati jedna rečenica: „Bez ijedne zle misli“. U tom smislu, ako tražimo neki kontinuum kroz sve ove deljice pesama to je verovatno želja redaktora da one služe kao obrazac, kao merilo i primer ljudskom biću kako da se ponaša u svom ličnom, porodičnom, društvenom i religioznom životu.

■ Postoji li kontinuitet u „Knjizi pesama“?

Ako gledamo prema Konfuciju, Knjigu pesama kojih je trista može opisati jedna rečenica: „Bez ijedne zle misli“. U tom smislu, ako tražimo neki kontinuum kroz sve ove deljice pesama to je verovatno želja redaktora da one služe kao obrazac, kao merilo i primer ljudskom biću kako da se ponaša u svom ličnom, porodičnom, društvenom i religioznom životu.

■ Postoji li kontinuitet u „Knjizi pesama“?

Ako gledamo prema Konfuciju, Knjigu pesama kojih je trista može opisati jedna rečenica: „Bez ijedne zle misli“. U tom smislu, ako tražimo neki kontinuum kroz sve ove deljice pesama to je verovatno želja redaktora da one služe kao obrazac, kao merilo i primer ljudskom biću kako da se ponaša u svom ličnom, porodičnom, društvenom i religioznom životu.

■ Postoji li kontinuitet u „Knjizi pesama“?

Ako gledamo prema Konfuciju, Knjigu pesama kojih je trista može opisati jedna rečenica: „Bez ijedne zle misli“. U tom smislu, ako tražimo neki kontinuum kroz sve ove deljice pesama to je verovatno želja redaktora da one služe kao obrazac, kao merilo i primer ljudskom biću kako da se ponaša u svom ličnom, porodičnom, društvenom i religioznom životu.

■ Postoji li kontinuitet u „Knjizi pesama“?

Ako gledamo prema Konfuciju, Knjigu pesama kojih je trista može opisati jedna rečenica: „Bez ijedne zle misli“. U tom smislu, ako tražimo neki kontinuum kroz sve ove deljice pesama to je verovatno želja redaktora da one služe kao obrazac, kao merilo i primer ljudskom biću kako da se ponaša u svom ličnom, porodičnom, društvenom i religioznom životu.

■ Postoji li kontinuitet u „Knjizi pesama“?

Ako gledamo prema Konfuciju, Knjigu pesama kojih je trista može opisati jedna rečenica: „Bez ijedne zle misli“. U tom smislu, ako tražimo neki kontinuum kroz sve ove deljice pesama to je verovatno želja redaktora da one služe kao obrazac, kao merilo i primer ljudskom biću kako da se ponaša u svom ličnom, porodičnom, društvenom i religioznom životu.

■ Postoji li kontinuitet u „Knjizi pesama“?

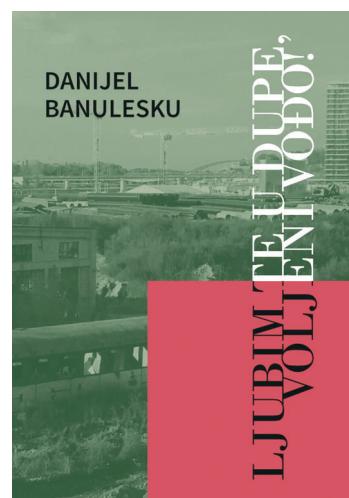
Trideset godina od rumunske revolucije u književnosti

Najlepša priča na svetu

Knjigu jednog od najvećih rumunskih književnih autora današnjice, Danijela Banuleskua, provokativnog naslova *Ljubim te u dupe, veliki vođo*, *Književna radionica Rašić* predstavice danas od 19 sati u beogradskom klubu *Bluz i Pivo*. Osim autora i prevodioca Đure Miočinovića u razgovoru kao moderatorka učestvuje i urednica *KRR* Aleksandra Rašić.

Potom će, sutradan, na Beogradskom sajmu knjiga, na štandu Rumunije, Banulesku učestvovati u razgovoru *Kako se u rumunskoj književnosti ogleda 30 godina od rumunske revolucije*. Pored njega, učestvuju Adrijana Babec, Radu Pavel Geo i Kazimijež Juračak. Moderator je Marilena Brnda, a prevodilac Đura Miočinović. Oba događaja organizuje Ministarstvo kulture i nacionalnog identiteta Rumunije.

Danijel Banulesku romansijer, pesnik, dramatičar, rođen je 31. avgusta

sta 1960. u Bukureštu. Dobitnik je Evropske nagrade za poeziju (koju dodeljuje grad Minster u Nemačkoj) zajedno sa Ernestom Vihnerom, nagrade Rumunske akademije (za ro-

man) i, u dva navrata, nagrade *Saveza pisaca Rumunije* (za poeziju i dramu). Njegov stil je savršena mešavina Mateja Karađalea, Elijadea, Marquesa, Selindžera, poezije i karikaturalne sprudnje. *Ljubim te u dupe, voljeni vođo!* je roman napisan furiozno i transcendentno. Zvučnost ovog romana je munjevita i delikatna, s promenama ritma i razornim, nikad vulgarnim humorom, sve na potki drevne rumunsko-balkanske magije. Njegov plan romana, nazvan *Najlepša priča na svetu*, sastoji se, zasad, od romana *Ljubim te u dupe, voljeni vođo!, Đavo lovi tvoju dušu, Zar nećeš da te pošaljem u Raj?* i *Najbolji roman svih vremena*. Dvanaest njegovih knjiga prevedeno je na strane jezike, među kojima su nemački, engleski, mađarski, holandski i ukrajinski. Objavljanje i prevod romana *Ljubim te u dupe, voljeni vođo!* pomogla je mreža *Traduki*. S. V.

NINA SAVČIĆ: Knjiga postoji kad se čita

Književnica, likovna umetnica, teoretičarka kulture i medija, dizajnerka, kolumnistkinja *Danasa*, autorka (svog prvog) romana *Vlasnik svega našeg*, u izdanju *Arhipelaga*, družiće se danas od 17 sati sa čitaocima na sajamском štandu ovog izdavača. U ovom romanu značajno mesto zauzima jedna biblioteka na kraju grada.

„Imala sam priliku da tokom dva meseca menjam bibliotekara u biblioteci na obodu grada. Fond te biblioteke bio je neverovatno bogat. Na policama sam pronalazila knjige koje *Filološki fakultet* ima samo u jednom ili dva primerka. Međutim, celokupno to bogatstvo нико nije koristio, нико nije nijednom ušao da pozajmi knjigu. Otud, verovatno, ideja da pišem o biblioteci na čijim policama leže nedirnute makete“, kaže za *Danas* Nina Savčić.

„Tako je nastala moja biblioteka

u Institutu. Tako je i nastalo pitanje koje je sama junakinja postavljala себи: da li postoji biblioteka ako nema knjiga i da li je ona bibliotekarka ako nema biblioteku. Ovo naravno vodi dalje u ispitivanje identiteta: ko sam ja, kakav je svet u kome živim, da li je sve oko nas lažno i kako opstati u takvom okruženju. Sušinski, roman govori o temama koje bi trebalo da interesuju savremenog čoveka, ili možda čoveka bilo kog vremena: kako se izboriti sa gubitkom autentičnosti, da li bi trebalo izabrati u tom obavezno drastično postavljenom ili-ili izboru svet predstava ili se skloniti u izolaciju. Jasna je metafora o savremenom društvu i pojedincu koji tumara između ove dve mučne situacije“, napominje Savčić.

„U toku je Sajam knjiga i ja ne mogu sve ove nove naslove da vidim odvojeno od koncepta *moje bibliote-*

ke. Kući ćemo otici sa punim kesama, a onda ćemo nove knjige odložiti tamo gde će ostati da nas čekaju. A mi nećemo doći. Kao ukrasne predmete na policama samo ćemo ih jednom premestiti u drugi red. One će zaista biti samo ljuštire, ukorice odštampane strane. Knjiga postoji kad se čita“, kaže za *Danas* Nina Savčić. V. M.

Uvod u naučno novinarstvo

Knjiga *Uvod u naučno novinarstvo* Martina V. Anglera predstavljena je juče na štandu *Centra za promociju nauke* koji je i izdao ovaj zanimljiv priručnik. To je stručan i praktičan vodič za proizvodnju medijskog sadržaja u različitim oblastima naučnog istraživanja. Pažljivog čitaoca, korak po korak, ona uvodi u praktične veštine po-

trebne za pisanje naučnih priča i pojašnjava mnoge poznate i nepoznate detalje koji stoje u osnovi ovog posla. Studentima novinarstva i profesionalnim novinarima svih nivoa ova knjiga nudi neprocenjiv pregled savremenog naučnog novinarstva, s naglaskom na profesionalnu novinarsku praksu i izazove digitalnog doba. V. M.

SEKS I LAŽI

Knjiga Lejle Slimani *Seks i laži – seksualni život u Maroku* jedan je od noviteta koji je za sajam primjero *Clio*. Knjigu je sa francuskog prevela Ljiljana Mirković. Autorka napominje da nije reč ni o kakovoj sociološkoj studiji ili naučnom ogledu već o pričama običnih žena. „Sve ove žene, pričajući svoj život i prihvatajući da krše zabrane, svakako su mi saopštile jedno: da njihov život ima važnosti. One se računaju u životu i treba računati s njima. Kroz svoje ispovesti hteli su da bar za koji časak izduži iz izolacije i upozore druge žene na činjenicu da nisu same“, ukazuje Slimani. V. M.

Matematičko društvo „Arhimedes“ na Sajmu knjiga

Strah od matematike i kako da ga pobedimo

Matematičko društvo *Arhimedes* ove godine izlaže na Sajmu knjiga *Zadatke za gimnastiku ume Alkuina* iz Jorka. U pitanju je srednjovekovna zbirka zadatka nastala za potrebe dvorske škole Karla Velikog koji je, nakon što je uspostavio svoje carstvo, bio inicijator obrazovne reforme s ciljem da podigne nivo znanja u njemu. U knjizi se nalazi čuvena zagonetka o kozi, vuku i kupusu. Još pedesetak zagonetki koje čine ovu zbirku ukazuju da matematika služi za oštrenje ume već vekovima, a činjenica da je integralni prevod ovog srednjovekovnog rukopisa objavljen još samo na engleskom, nemačkom i italijanskom jeziku svrstava Alkuijanu knjigu u jedan od izdavačkih poduhvata godine.

Od izdavača saznajemo i da je u pripremi još jedna knjiga iz davnih vremena, ovog puta radi se o ponovnom izdanju prevoda jedne zanimljive knjižice pod nazivom *Strah od matematike i kako da ga pobedimo* čiji je autor profesor fizike s univerziteta u Jeni, Feliks Auerbah. Iako napisan pre skoro jednog veka, esej je i danas neverovatno aktuelan i, između ostalog, pokazuje da se u nastavi matematike za prethodnih stotinak godina malo toga promenilo, ukoliko izuzmemo savremene tehnologije koje se danas koriste.

Pored navedenih knjiga, na štandu MD *Arhimedes* u Hali 2, nivo A, može se naći široka lepeza materijala za održavanje forme malih sivilih moždanih celija. I. M.

Zrenjaninci na Sajmu knjiga

Celokupna izdavačka produkcija Gradske narodne biblioteke Žarko Zrenjanin predstavlja se na Međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu. Tu su novi naslovi iz dečje književnosti, knjige *Savršen darmar* Vladimira Andrića i *Na krilima knjige* Jasminke Petrović, kao i roman *Magareće uši* Olivere Skoko. Slede knjige sabranih pripovedaka Aleksandra Bjelogrlića *Sa tvoje strane okeana* i *Also sprach Damjanov* – izabrani intervjuvi Save Damjanova, dobitnika *Nagrade za moderni umetnički senzibilitet* Fonda Todor Manojlović. Biblioteka će među novim izdanjima predstaviti i studiju *Kreativni profesionalizam* Milutina Mićića, *Paor* Dušana Kovačeva kao i zbornik rada grupe autora *Srpski pokret u Vojvodini u revoluciji 1848-1849. godine*. Na štandu GNB Žarko Zrenjanin u Hali 4 Beogradskog sajma, pred izdavačke produkcije održavaju se i druženja sa posetiocima. Danas od 12 do 15 sati na ovom štandu svoje knjige potpisivaće Olivera Skoko, autorka romana *Korčulanski đir* i *Magareće uši*.

M. P.

Prvenac Marka Čkonjevića

Marko Čkonjević objavio je svoj prvi roman *Špat čemernice* koji će potpisivati večeras u 18 sati, na štandu *Kosmos izdavaštva*, koji je knjigu i objavio. Reč je o romanu koji govori o slojevitom odnosu majke i čerke – Sofije i Smiljane. Priča je zasnovana na istinitim događajima iz polovine prošlog veka. Ove dve žene prinudene su da savladaju brojne izazove i prepreke koje im patrijarhalna sredina i dominantni muškarci s kojima žive nameću. Ovaj roman od 200 stranica potresno je na trenutke veoma duhovito štivo. „Mislim da je ovaj moj roman donkihotovsko pisanje o porodici i porodičnim vrednostima, jer te vrednosti gube bitku, gube bitku s novcem, s primitivizmom, sa opštim mestima, kao i sa prividom. Ako će, međutim, neko da pročita priču o dve žene koje su zaledle za svoju porodicu, onda je to već nešto“, kaže za *Danas* Čkonjević.

ANKETA

Koliko piraterija pogađa vašu izdavačku kuću i kako se konkretno borite protiv nje?

SPAMETNIK Povod za ovogodišnje anketno pitanja izdavačima je falsifikat romana *Dosije Golubić* Milana Jankovića i njegovo pismo redakciji *Danasa*. Autor nas obaveštava da se najpre na uličnim sajmovima knjiga u Srbiji, a moguće i u drugim zemljama regionala, te u internet-ponudi pojavilo falsifikovano izdanje njegovog romana, sa novom naslovnom koricom. „Kao osnova za falsifikat poslužilo je legalno, elektronsko izdanje knjige, u izdanju IK Media Art Contect iz Novog Sada“, kaže Jovanović, dodajući da je ono hakerskom operacijom najpre prebačeno u PDF format, a kasnije je preštampano u obliku nelegalne, u Katalogizaciji NBS nezavedene knjige, i pojavilo se na divljem tržištu. „Kao izdavač tog, krivičnog gonjenja vrednog dela navedeno je fantomsko preduzeće – Ogled iz Zenice, a kao glavni urednik je potpisani, takođe je više nego izvesno, nepostojeći, Bojan Janjić. Ja sam apsolutno nemoćan da bilo šta učinim povodom pokretanja policijske istrage protiv ovog, verovatno, novijeg vida krivične delatnosti izdavačke mafije, koja bi mogla dovesti do vinovnika tog kaznenog dela i pokretanja sudskega procesa, ali pišem vam ovo u nadji da bi vam tema mogla biti izazovna za pisanje teksta koji bi ukazao na ovu nemilu pojavu, jer, moja knjiga sigurno nije jedinstveni slučaj“, završava Janković ovo pismo. Redakcija *Danasa* objaviće, tokom Sajma knjiga, mišljenja koja su nam pristigla od urednika ovdašnjih izdavačkih kuća.

Finansijska situacija većine stanovništva važan faktor

Trudimo se da idemo u korak s vremenom i da našim čitaocima ponudimo elektronska izdanja svih *Odisejnih* naslova, iako znamo da to sa sobom povlači određeni rizik. Zbog toga pažljivo biramo kanale distribucije koji su pouzdani i koji pružaju mogućnost zaštite dokumenata. Iskreno rečeno, ne možemo sa sigurnošću da kažemo da li je dovoljno i da li se naša izdanja piraterizuju. Nikada nismo našli na piratsko izdanje naših knjiga, što naravno ne znači da takva izdanja ne postoje. Trudimo se, takođe, da našim čitaocima ponudimo korektne cene knjiga, kako kroz redovne akcije, tako i kroz posebne pogodnosti za članove kluba čitalaca i smatramo da je to, ako se u obzir uzme finansijska situacija većine stanovništva u Srbiji, takođe važan faktor kad je ovaj problem u pitanju.

Sanja Bakić Topalović, *Odiseja*

Usputna sitnica

Mislim da ima aktuelnijih i važnijih tema vezanih za izdavaštvo od piraterije – pomoći države najvažnijim, pre svega takozvanim malim, izdavačima, otkup knjiga koji je naopako postavljen, knjižarski rabati koji su abnormalno visoki, dizajn knjiga koji je na najnižem kreativnom nivou, autorski honorari koji su bedni, izdavanje kapitalnih izdanja jer najvažnija dobijaju najmanje pomoći, ogroman broj bezvrednih časopisa... A što se piraterije tiče, u ovoj državi toliko se krade, da je ona samo usputna sitnica.

Branko Kukić, *Gradac*

Piraterija je česta i teško ju je pratiti

Izdavačka kuća *Pčelica* nekoliko puta je bila prinuđena da reaguje protiv piraterije i povrede autorskog prava, čiji je nosilac bila. Nažalost, na našem tržištu se takve stvari često dešavaju i teško ih je pratiti. Do učestalije povrede autorskog prava dolazi u poslednje vreme otkad je domaća lektira ponovo obavezna, a ne

Zorica Stabović Bulajić, *HERAedu*

Foto: Stanislav Milojković

> DANASOV ŠTAND Hala 2 Beogradskog sajma

fakultativna, jer mnogo u tome vide priliku za zaradu. U slučaju povrede autorskog prava, čiji smo mi ekskluzivni nosilac za teritoriju srpskog jezika ili Srbije primenjujemo zakonske metode: najpre mirnim putem obavestimo kolega da smo mi vlasnici licence ili nosioci autorskog prava za određenu knjigu i zamolimo ih da sporene primerke povuku sa tržišta. Ukoliko i posle toga nema reakcije, naš pravni zastupnik pokreće sudske postupak.

Aleksandra Bojović, *Pčelica*

Novi oblici piraterije

Pirateriju u današnjem vremenu treba da posmatramo u najširem smislu jer je osvojila nove sfere i načine postojanja. Više nije piraterija samo kad neko već odštampanu i

dokumentacijom autorskim i drugim ugovorima. Mi se borimo protiv piraterije tako što poštujemo prava drugih i izvršavamo svoje obaveze, ako ni zbog čega drugog onda da pokažemo da je moguće raditi u zakonskim okvirima i ostvariti profit. Voleo bi da je sličan slučaj i sa drugim izdavačima ali, čast izuzecima, nije tako.

Petar Arbutina, *Službeni glasnik*

Za poštovanje zakona

Naravno da piraterija u oblasti izdavaštva pogađa i *Zavod za udžbenike*, kao i sve druge izdavače. Srbija ima precizan *Zakon o autorskim pravima*, donet 2009. godine, sa poslednjim dopunama unetim 2012., koji se i formalno primenjuje. Ukoliko bi inspekcije na terenu u skladu sa postojećim zakonom suzbijale ovu

**Milan R. Simić
[SAJAMSKI AFORIZMI]**

Dabogda živeo od pisanja!

objavljenu knjigu objavi u piratskom izdanju. Treba imati u vidu razne neprofesionalne poteze mnogih (polu)izdavača i onih koji to samo formalno jesu, kao što su objavljinje elektronskih kopija knjiga na internetu, krađu prevoda i posrbljavanje prevoda iz jezika država iz okruženja, objavljinje knjiga bez regulisanih prava na tekst, prevod, ilustracije, reprodukcije... Dakle, mnogo je oblika piraterije, o kojima se glasno ne govori jer svi izdavači pokušavaju da prođu jeftinije i da zaobiđu veoma konkretnе obaveze. Nema dovoljno efikasnih sredstava za borbu protiv piraterije, a početni i najviše nedostajući je svakako volja da se stanje u izdavaštvu sredi i na ovaj način, pre svega donošenjem zakonskih normi a kasnije i poštovanjem istih.

U *Glasniku* su sve pozicije u realizaciji knjige pokrivene odgovarajućom

pojavu bili bismo u daleko povoljnijoj situaciji. Zavod dugi niz godina skreće pažnju na neophodnost poštovanja zakonski uređenog tržišta izdavanja udžbenike i vanudžbeničke literature ističući da su sve neprihvatljive pojave poput piraterije ili nelojalne konkurenije problem sa kojim kao društvo moramo da se izborimo.

Jelena Ivanović,
Zavod za udžbenike

Kraduckanje na izvolte

Već je postal pomalo depresirano govoriti o pirateriji u izdavaštву. Jednostavno stvari su se u poslednjih dvadeset godina bitno tehnološki promenile. Sve aktivnosti esnafa na suzbijanju piraterije su splasnule, jednostavno nisu donele nikakav rezultat. Pre svega nismo uspeli spreciti nelegalni rad fotokopirnica u Beogradu. Pogledajte fakultete, okruženi su nizom fotokopirnica, kad uđete imate knjige, udžbenike i cenovnike, sve je na flešovima, sačekate nekoliko minuta i dobijete kopiju knjige. Naravno da je sve nezakonito i da je to najgrublja krađa autorskih i izdavačkih prava, ali kad pogledate zakonsku regulativu i njenu primenu u praksi jasno je da zakonodavac ne samo štiti već im podstiče nelegalnu proizvodnju. Nema krivičnog dela ako je načinjena šteta manja od 500 evra, nema ni prekršaja, ako na licu mesta nije zatečena vrednost nelegalne robe veća od 10 hiljada dinara. Prema tome, sve je na izvolte, kraduckanje koliko hoćete i to sve legalno i nezanimljivo za inspekcijske službe. To je već srpski standard. S druge strane piraterija doživljava bum kod pojedinaca – svaki vlasnik mobilnog može da očas posla izradi kopiju i veoma dobar pdf, da ga distribuira na internetu, svojim profilima i mejlovima i to bez ikakvih posledica. To je već normalna praksa i nema više odbrane od tog činjenja.

Prema tome, piraterija ne samo knjiga već i um je u velikom zamahu.

Studenti knjige drže u telefonima, boksovima i tu je kraj priče. Nemamo početak svega, radikalnu promenu svesti o vlasništvu, šta je moralno a šta nije, šta je dozvoljeno, a šta ne... Pa onda zakoni i primena. Do tada sve priče i jadikovke su bespotrebne i neučinkljive na bilo koji način.

Žarko Čigoja, *Čigoja*

Krivična dela

Naravno da izdavačku kuću *Orion art* ugrožava piraterije i to na dva načina; kopiranjem u kopirnicama i skeniranjem koje rade profesionalni pirati koji to onda kače na neke takode piratske sajtove sa kojih se besplatno knjige mogu skidati. Kako se boriti? Nikako, to su krivična dela, a protiv počinilaca krivičnih dela jedino je pozvana država da reaguje, a ona to ne čini ili blago toleriše takva krivična dela ne shvatajući da takve radnje najviše štete, pored izdavača, nanose državi koja je uskraćena za porez. I tu nema šta više da se doda.

Dragorad Kovačević, *Orion art*

Nastavak u sutrašnjem Sajamskom vodiču

LIST Danas

NA MEDIA MARKETU 2019

Od 23. do 27. oktobra 2019.

Štand dnevnog lista Danas

Hala 3 Beogradskog sajma

PETAK 25.10.

- 12.00 **Analiza agencije KLIPING Beograd: Kako drugi mediji izveštavaju o Danasu?**
Komentariše glavni urednik Danasa Dragoljub Draža Petrović
- 13.00 **Intervju uživo: Mirko Poledica**, predsednik Sindikata profesionalnih fudbalera Nezavisnost
- 13.30 **Promocija knjige „Nebo se otvorilo“ i razgovor: Milojko Pantić.**
- 14.00 **Intervju uživo: Jelisaveta Seka Sablić**, glumica
- 15.00 **Klub čitalaca Danasa**
Galeb Nikačević (urednik NOIZZ.rs), Marko Šelić Marčelo (muzičar i pisac) i Bojana Stefanović (glumica)
- 17.00 **Promocija Danasove ekološke kampanje „Budi Danas pametan“ – radionica „Kako napraviti kesu od Danasa“**
u kojoj učestvuju štićenici Udruženja za pomoć osobama sa smetnjama u razvoju Stari grad „Živimo zajedno“
- 17.15 **Pop-rock bend "Zvuci srca"** koji čine članovi Humanitarne organizacije „Deče srce“ i korisnici Doma „Srce u jabuci“
- 18.30 **Tribina „Dijalog vlasti i opozicije, bez vlasti“**
Govore:
Sergej Trifunović (Pokret slobodnih građana)
Zoran Živković (Nova stranka)
Vuk Jeremić (Narodna stranka)
Tatjana Macura (Stranka moderne Srbije)

* Posetioci našeg štanda imaju priliku da od srede do petka provere svoja znanja u kvizu koji je pripremio Istinomer.rs

* Prva četiri dana od 12-19h i u nedelju od 11-15h posetioci će moći da se fotografiraju ili naprave gif na Slik-Slik Srbija Photobooth

* Svi koji se učlane u Klub čitalaca Danasa na štandu Danasa na period od 12 meseci na poklon će dobiti šolju

* Svakodnevno na štandu Danasa u okviru ekološke kampanje "Budi Danas pametan" posetioci će moći da donesu iz kuće i bace plastične kese, a Danas i SBB fondacija zauzvrat poklanjaju specijalno osmišljene platnene torbe.

SUBOTA 26.10.

Danas

NOVI
OPTIMIZAM
www.novioptimizam.rs

nova
solidarnost

UKLJUČITE SE! BUDITE DEO NOVE SOLIDARNOSTI!

Knjижevni festival „Na pola puta“ - Užice

- 10.00 **Na pola puta**
Otvorena vrata festivala „Na pola puta“ iz Užica na pola puta
Prijatelji festivala: Novi Optimizam, KudeS, Danas
Mirjana Đurđević (književnica); profesorce književnosti iz organizacionog tima festivala: Gordana Danilović, Snežana Cvetković, Ljiljana Smiljanić, Ružica Marjanović; bivši učenici Užičke gimnazije: Irena Jovanović, Aleksa Petković, Ognjen Obradović, Jelena Steljić, Ivana Mitićević
- 11.00 **50 godina Filosofije palanke**
Branislav Jakovljević, profesor na Univerzitetu Stanford, Kalifornija: Filosofija palanke - englesko izdanje
Projekcija kratkog filma sa obeležavanja pedesetogodišnjice u Ivanjici
- 11.55 **Dijalog D: Solidarnost - Pobuna - Promena**
Jelena Vasiljević (Mreža akademске solidarnosti i angažovanosti - MASA), Biljana Stojković (Inicijativa žena Srbije, MASA), Danilo Čurčić (A11), Moderatori: Gazela Pudar Draško (Institut za filozofiju i društvenu teoriju), Gojko Božović (izdavačka kuća Arhipelag, Nova solidarnost)
- 13.00 **Dijalog D: Reč tajkuna - odjeci i reagovanja**
Zoran Drakulić (Predsednik poslovnog kluba "Privrednik"), Jelena Žarković (profesorka Ekonomskog fakulteta u Beogradu), Vladimir Milutinović (filozof), Miša Brkić (novinar)
Moderator : Aleksandar Milosevic (urednik ekonomске rubrike lista Danas)
- 14.30 **Dijalog D: Vojvodina - 101 godinu sa Srbijom**
Promocija zbornika „Vojvodina i Srbija 100 godina posle (1918-2018)“ u izdanju Vojvodanskog kluba, Novi Sad
prof. dr Vesna Rakić-Vodinelić, dr Branislava Kostić (predsednica Vojvodanskog kluba), Dragomir Jankov (potpredsednik Vojvodanskog kluba), Dimitrije Boarov (analitičar), Živan Marelić (ekonomista), Mihal Ramač (književnik)
Moderatorka: Gordana Nonin (novinarka, šef dopisništva lista Danas za Vojvodinu)
- 15.30 **Dijalog D: Hrvatsko predsedavanje EU**
Marija Stojanović (novinarka lista Danas) i ambasador Republike Hrvatske Gordan Bakota
- 16.00 **Klub Danas**
Jelena Diković (novinarka lista Danas) i Marija Lukić (Brus)
Dragoljub Bakić (arhitekta i prijatelj lista Danas) i Snežana Čongradin (novinarka lista Danas)
Gde je gore? Željko Bodrožić (NUNS, Kikindske novine)
- Hrvoje Zovko (Hrvatsko novinarsko društvo) - Stevan Ristić (Asocijacija medija, Vreme)
- Rade Radovanović (Danas)
Milena Minja Bogavac (rediteljka): Šabac - otvoren grad
- 17.30 Violinski koncert - Milica Milićić
- 18.00 **Antologija Danas**
dr Latinka Perović (istoričarka) - Omaž Borki Pavičević
Predrag Korakšić Corax (karikaturista) i Vladimir Jokić (novinar i pisac)
Svetislav Basara (pisac i kolumnista lista Danas)
Dragan Bjelogrlić (glumac i reditelj, prijatelj lista Danas)
Aleksej Kišjuhas (sociolog, kolumnista lista Danas)
Miša Brkić (komentator Danasa) - Otvoreno pismo Ani Brnabić: Dva i po meseca bez odgovora

Poslednja reč: Dragoljub Draža Petrović (glavni i odgovorni urednik lista Danas)

NEDELJA 27.10.

Dečiji Dan

- 10.00 do 16.00 časova - Izložba pinjata od Danasa
- 12.00 Radionica za decu - crtanje „Kako zamišljate novinare?“
- 13.00 Takmičenje u razbijanju pinjate
- 14.00 Predstava udruženja za pomoć osobama sa smetnjama u razvoju Stari grad „Živimo zajedno“

Dodata da se družite sa nama!

Oficijelni fotograf Danas Festa: Bogoljub Arsenijević Maki